

Dažniausių mimiką simbolizuojančių jausmaženklių funkcijos lietuviškame tekste

Functions of the Most Frequent Emoticons in the Lithuanian Text

LINGUISTICS / KALBOTYRA

Regina Sabonytė

Magistrantė, Vytauto Didžiojo universitetas, Lietuva.

<http://dx.doi.org/10.5755/j01.sal.0.30.17705>

Jausmaženkliai – naudingas rašytinio teksto prasmės papildymo būdas, padedantis perteikti neverbalinę informaciją. Lietuvių lingvistai kol kas nėra išsamiai analizavę jausmaženklių vartosenos. Tyrimo tikslas – nustatyti interneto diskusijose dažniausiai vartojamus jausmaženklus ir apibrėžti jų funkcijas tekste. Tyrimo medžiagą sudaro 450 įvairaus ilgio interneto komentarų, kurie surinkti iš interneto forumo *Draugas.lt*, jų tekstai rašyti 2010–2015 m. Komentarai rinkti iš diskusijų apie ligas, mitybą, kiną, religiją, dvasingumą, studijas, sportą, automobilius, kompiuterinius žaidimus, finansus. Kiekvienos temos bendras tekstų ilgis – 1300–1600 žodžių. Jausmaženklių funkcijoms analizuoti pasitelktas tekstynų lingvistikos metodas.

Nustatyta, kad dažniausiai interneto forumo diskusijose vartoti šeši jausmaženkliai: **:)**, **:D**, **;)** , **:P**, **:/** ir **:(**. Jie gali: a) sustiprinti arba pakartoti žodinės informacijos emocinį turinį; b) nurodyti rašančiojo požiūrį ar vertinimą, kurį be jausmaženklių adresatui būtų sudėtinga identifikuoti; c) atlikti sakinio pabaigos skrybės ženklų funkcijas. Jausmaženkliai **;)** ir **:)** yra platesnės reikšmės, todėl jiems galima priskirti ir daugiau funkcijų: šie jausmaženkliai dažnai vartojami su mandagumo frazėmis, padeda užmegzti ryšį su kitais diskusijos dalyviais, sušvelnina neigiamą informaciją.

REIKŠMINIAI ŽODŽIAI: jausmaženkliai, jausmaženklių funkcijos, elektroninė komunikacija, interneto forumas, interneto diskusijos.

Vis intensyvėjant ir techniškai tobulėjant elektroninei komunikacijai, atsiranda naujų neverbalinės informacijos raiškos galimybių ir priemonių tekste. Jausmaženkliai – grafiniai simboliai ar jų deriniai, skirti emocijoms ir vertinimui reikšti, yra vienas iš būdų, pasitelkiamų tokiai informacijai perteikti bendraujant trumposiomis žinutėmis telefonu ar socialiniuose tinkluose, susirašinėjant elektroniniais laiškais, diskutuojant interneto forumuose ir t. t.

Kitaip nei paralingvistiniai elementai, jausmaženkliai į tekstą įterpiami sąmoningai (Crystal, 2004, p.34) ir kalbos vartotojai juos pripažįsta kaip naudingus rašytinio teksto prasmės papildymo būdus (Žalkauskaitė, 2012, p.147). Remiantis jausmaženklių vartoseną gali būti nustatoma, pavyzdžiui, socialinių tinklų ar interneto puslapių lankytojų emocinė būseną (Settanni, Marengo, 2015) arba jausmaženklių vartosenos įtaka deryboms ir darbui internetu (Gettinger, Koeszegi, 2015; Lour ir kt., 2010). Todėl tokie tyrimai gana plačiai pritaikomi ir ak-

SAL 30/2017

Dažniausių mimiką simbolizuojančių jausmaženklių funkcijos lietuviškame tekste

Received 03/2017

Accepted 05/2017

Įvadas

Research Journal
Studies about Languages
No. 30/2017
ISSN 1648-2824 (print)
ISSN 2029-7203 (online)
pp. 5-17
DOI 10.5755/j01.sal.0.30.17705
© Kaunas University of Technology

tualūs. Visgi lietuvių lingvistų darbuose (Ryklienė, 2001, Žalkauskaitė, 2012) jausmaženklių vartoseną aptariama tik fragmentiškai, t. y. jausmaženklių funkcijos tekste nėra jų tyrimo objektas. Čia daugiau dėmesio skiriama jausmaženkliams kaip emocijų raiškos priemonei arba jausmaženklių sąsajoms su idiolektu apibūdinti. Todėl išsamesnė jausmaženklių vartosenos analizė yra nauja ir aktuali.

Šio tyrimo **tikslas** – nustatyti interneto diskusijose dažniausiai vartojamus jausmaženklus ir apibrėžti jų funkcijas tekste. Lietuvių lingvistų darbuose nėra vienos nuomonės dėl jausmaženklių reiškinio terminijos, todėl, siekiant įgyvendinti šį tikslą, pirmiausiai išanalizuotos jausmaženkliai sąvokos apibrėžtys, aptarti šiam reiškiniiui įvardyti siūlomi terminai ir aktualiausi jausmaženklių vartosenos tyrimai (žr. skyrius *Jausmaženkliai terminas* ir *Jausmaženklių funkcijų tyrimai*). Tyrimui pasirinkta forumo *Draugas.lt* medžiaga (15110 žodžių tekstynas, sudarytas iš komentarų), nes: a) šiame forume diskutuojama įvairiomis temomis, todėl diskusijose dalyvauja ir vyrai, ir moterys, b) diskusijų turinys viešai prieinamas, komentarai gana išsamūs; c) forume saugomos kelerių metų laikotarpio diskusijos. Forumo medžiagos pagrindu sudarytas tekstynas, kuriuo remiantis nustatyta, kiek ir kokių jausmaženklių vartojama komentaruose, išanalizuoti dažniausių mimiką reiškančių jausmaženklių vartosenos dėsningumai bei apibrėžtos jų funkcijos tekste (žr. skyrių *Mimiką simbolizuojančių jausmaženklių vartoseną ir funkcijas*).

Jausmaženkliai terminas

Nors jausmaženkliai rašytiniame diskurse atsirado maždaug prieš tris dešimtmečius, į lietuvių kalbą terminas *jausmaženklis* atėjo gana neseniai – kol kas šis reiškinys ir jo pavadinimas neįtrauktas nei į Dabartinės lietuvių kalbos žodyną, nei į Lietuvių kalbos žodyną ar Bendrinės lietuvių kalbos žodyną, o Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynui ji pateikta 2012 m. Čia jausmaženklis apibrėžiamas kaip elektroninėje komunikacijoje (trumposiose telefono žinutėse, el. laiškuose, interneto forumuose ir pan.) vartojamas grafinis ženklas ar jų derinys įvairiems jausmams reikšti (apibrėžtis atnaujinta 2015 m.). Kiti kalboje paplitę jausmaženkliai sinonimai – svetimybės *emotikonas*, *smailas* ir žodžiai *šypsenėlė*, *veidukas*, *šypsniukas*. Enciklopediniame kompiuterijos žodyne jausmaženkliai vadinami jaustukais, tačiau tokias ženklų kombinacijas vadinti jaustukais netikslu ir neparanku (ypač aprašant lingvistikos tyrimus, plg. Miliūnaitė, 2008, p.44), nes jaustukas reiškia vieną iš kalbos dalių.

Iš lietuvių lingvistų darbų, kuriuose, nors ir fragmentiškai, aprašoma jausmaženklių vartoseną, minėtini du – Astos Ryklienės disertacija *Elektroninis diskursas: kalbos ypatybės ir stilius* (2001) ir Gintarės Žalkauskaitės disertacija *Idiolektas požymiai elektroniniuose laiškuose* (2012). Šiuose darbuose taip pat nėra vienos nuomonės dėl jausmaženklių terminų. Ryklienės disertacijoje, kur tyrinėti interneto naujienų grupių elektroniniai laišukai, terminas *jausmaženklis* neminimas. Pažymima, kad emocijoms reikšti elektroniniame diskurse vartojamos įprastinių skyrybos ir kitokių ženklų kombinacijos, sudėliotos taip, kad vaizduotų veidą. Specialieji emocijas rodantys ženklai neretai vadinami *šypsniukais*, nors gali vaizduoti ne tik besišypsantį, bet ir kitokios nuotaikos veidą (Ryklienė, 2001, p.88).

Maždaug dešimtmečiu vėliau parengtoje Žalkauskaitės disertacijoje terminas *jausmaženklis* vartojamas ir apibrėžiamas išsamiau. Anot Žalkauskaitės (2012, p.147), jausmaženkliai yra emocijas reiškančios skyrybos ir kitų ženklų kombinacijos, skirtos perduoti neverbalinę informaciją, dažniausiai susijusią su veido išraiška, balso tonu arba gestais. Nors Lietuvių kalbos naujažodžių duomenyne apibrėžiama, kad jausmaženkliai vartojami elektroninėje komunikacijoje, tačiau Žalkauskaitė (2012, p.147) pažymi, jog šis elektroniniame diskurse įsigalėjęs grafikos reiškinys plinta ir į kitus kalbos sluoksnius – buitinio stiliaus kompiuteriu rinktus bei ranka rašytus tekstus. Ji teigia, kad yra skiriamos dvi jausmaženklių grupės:

iš skyrybos ženklų sudaryti jausmaženkliai (angl. *smileys*) ir emocijų paveikslėliai, siūlo mi kompiuterinių programų (angl. *emoticons*) (Barasa, 2010, p.219, cit. Žalkauskaitė, 2012, p.147).

Greičiausiai dėl to, kad elektroninis diskursas sparčiai plinta ir atsiranda vis naujų jo atmainų, Ryklienės ir Žalkauskaitės pateiktas jausmaženklių grupių apibrėžtis vertėtų patikslinti. Oksfordo internetiniame žodyne galima rasti, kad anglų kalboje: 1) *smiley* apibrėžiamas kaip simbolis, kuris reiškia besišypsantį veidą, dažniausiai sudaromas iš ženklų :-)) ir vartojamas norint parodyti, kad rašantysis yra gerai nusiteikęs arba juokauja; 2) *emoticon* yra iš įvairių rašmenų sudaryta veido išraiška (pavyzdžiui, šypsenos ar susiraukusio veido), elektroniniame bendravime padedanti perteikti rašančiojo jausmus arba frazės toną; 3) *emoji* – nedidelis skaitmeninis atvaizdas ar piktograma, kuria elektroninėje komunikacijoje išreiškiama idėja ar emocijos.

Nors žodžių *smiley*, *emoticon* ir *emoji* vartoseną literatūroje anglų kalba varijuoja, visgi remiantis Oksfordo internetiniame žodyne pateikiamomis apibrėžtimis visų jausmaženklių, sudarytų iš skyrybos ženklų, greičiausiai nebūtų galima vadinti *smiley*, nes *smiley* yra simbolių kompozicija, reiškianti tik besišypsantį veidą. Be to, dabar daugelis kompiuterinių programų iš skyrybos ženklų rašančiojo sudaromus jausmaženklus automatiškai paverčia emocijų paveikslėliais, Žalkauskaitės vadinamais *emoticon*. Todėl akivaizdu, kad *emoticon* sąvoka yra platesnė negu *smiley*: *smiley* vadinami jausmaženkliai vaizduoja besišypsantį veidą ir yra tik dalis *emoticon*, o *emoticon* gali simbolizuoti bet kokią veido išraišką ir atrodyti tiek kaip tam tikra rašmenų kombinacija, tiek kaip nedideli paveikslėliai. Paminėtina, jog dabartiniame elektroniniame diskurse šie paveikslėliai gali būti ir animuoti, t. y. judantys.

Žalkauskaitės minimus paveikslėlius, kurie vaizduoja įvairius objektus bei veiksmus ir kuriuos elektroninėje komunikacijoje galima įterpti į tekstą (Žalkauskaitė, 2012, p.147), veikiausiai būtų galima pavadinti Oksfordo internetiniame žodyne apibrėžiamais *emoji*, nes būtent šie 1999 m. japonų sukurti paveikslėliai gali vaizduoti ir kokią nors idėją (objektus ar reiškinius), ir emocijas (veido išraišką ar kūno judesius). Naujažodis *emodži* 2015 m. įtrauktas ir į Lietuvos kalbos naujažodžių duomenyną.

Apibendrinant galima teigti, kad lietuvių kalboje jausmaženkliai apibrėžiami kaip emocijas ženklinančios rašmenų kombinacijos ar nedideli paveikslėliai. Šie paveikslėliai gali būti ne tik *emoticon*, bet ir dalis *emodži* paveikslėlių, simbolizuojančių mimiką.

Užsienio mokslininkai jausmaženklių vartoseną analizuoja kaip tarpdisciplininį reiškinį ir tokie tyrimai dažnai yra taikomojo pobūdžio (Settanni, Marengo, 2015; Gettinger, Koeszegi, 2015). Visgi naujausi darbai atskleidžia, kad analizuojant jausmaženklių vartoseną mokslininkams kyla nemažai keblumų. Davidas Crystalas, aptardamas tendencijas, kaip bendravimas internetu keičia rašytinės kalbos vartoseną (2011, p.28–32), visų pirma pabrėžia, kad labai trūksta išsamių tyrimų apie tai, kas, kada, kur, kodėl ir kokius jausmaženklus renkasi vartoti atsižvelgiant į kiekvieną bendravimo internetu būdą, nes skirtingose interneto terpėse skiriasi tiek rašytinės kalbos, tiek jausmaženklių vartoseną. Be to, anot Francisco Yuso (2014, p.1), sudėtinga nustatyti, ar jausmaženkliai visuomet pasirenkami apgalvotai arba kiek apgalvotai atliekamas šis veiksmas (atsižvelgiant į šiuolaikinių kompiuterinių programų siūlomą jausmaženklių įvairovę, jų pateikimo tvarką programos lange ir pan.). Esama ir kitokių tyrimo procesą sunkinančių veiksnių (Yus, 2014, pp.1–6):

1 Jausmaženkliais tarsi dubliuojamas jau parašytas tekstas.

2 Paraleliai egzistuoja ir iš rašmenų sukomponuoti jausmaženkliai, ir jaus-

Jausmaženklių funkcijų tyrimai

maženkliai–paveikslėliai (kurie gali būti animuoti); skirtingos programos iš rašmenų sudėliotus jausmaženklus paverčia skirtingais paveikslėliais arba vienos programos paveikslėliais juos paverčia, kitos – ne.

3 Skiriasi elektroninio bendravimo programų (ir priemonių) siūlomi vartoti jausmaženkliai.

4 Nėra apibrėžta, kuriuos jausmaženklus vartoti pagal tai, kokias emocijas ir kokį jų intensyvumą norima perteikti.

5 Iš analizuojamo teksto ne visuomet galima nustatyti jausmaženklį pasirinkimo priežastį.

6 Jausmaženklių pasirinkimui didelės įtakos turi kontekstas ir aplinkybės: jų gausa ir įvairovė gali priklausyti nuo individualaus stiliaus, asmenų, su kuriais bendraujama, diskusijos formalumo lygmens, temų ir pan.

Dėl taikomojo jausmaženklių vartosenos tyrimų pobūdžio išaugo ir domėjimasis jausmaženklių funkcijomis tekste: per pastarąjį dešimtmetį anglų kalba publikuotuose darbuose galima rasti tiek išsamesnių, tiek ne tokių išsamių bandymų klasifikuoti jausmaženklių funkcijas. Toliau pateikiamos išsamiausios jausmaženklių funkcijų klasifikacijos, kurias straipsnio autorei pavyko rasti.

Elis Dresneris ir Susana Herring (2010, p.62) teigia, kad jausmaženkliai tekste: a) ženklina emocijas, perduodamas jausmaženkliau, primenančiu veido išraišką; b) ženklina reikšminę informaciją, nesusijusią su emocijomis, bet sutartinai (tai priklauso nuo bendraujančių žmonių) žymimą jausmaženkliais, vaizduojančiais mimiką; c) vartojami ilokucinei jėgai (angl. *illocutionary force*) sustiprinti. Natia Amaghlobelis (2012, pp.352–353) mano, kad jausmaženkliai: a) papildo žinutę neverbaliniais elementais; b) yra perteklinė informacija – antrina tai, kas pasakyta žodžiais; c) paneigia arba anuliuoja žodžiais išreiktą mintį; d) pakeičia teksto mintį (atskleidžia tikrąją teksto prasnę); e) dažnai vartojami vietoje skyrybos ženklų. Anot Daantje Derks ir jos kolegų (2007, pp.11–12), jausmaženkliai: a) išreiškia emocijas; b) sustiprina (papildo) žodinę informaciją ir c) vartojami išreiškiant humorą. Barry Kavanagh (2010, pp.75–77) teigia, kad šie ekstralingvistinės informacijos žymikliai: a) vartojami santūrumui reikšti; b) atlieka apsauginę (barjero) funkciją; c) sušvelnina prašymus; d) vartojami kaip viena iš pozityvaus mandagumo strategijų; e) padeda užmegzti ryšį; f) išreiškia humorą; g) perteikia emocijas; h) padeda sužadinti ir išreikšti empatiją; i) vartojami vietoje žodžių. Yusas (2014, p.16) nustatė, kad jausmaženkliai tekste: a) nurodo požiūrį ar vertinimą, kurio be jausmaženklių adresatas neatpažintų; b) sustiprina žodžiais išreikšto požiūrio ar vertinimo intensyvumą; c) sustiprina arba sušvelnina įtaigą; d) paneigia žodžiais perduotą informaciją juokaujant; e) paneigia žodžiais perduotą informaciją ironizuojant; f) padeda išreikšti vertinimą ar emocijas, susijusias su pasisakymo turiniu; g) padeda išreikšti vertinimą ar emocijas, susijusias su visu komunikaciniu aktu; h) perduoda žodžiais išreikšto jausmo arba emocijos intensyvumą.

Kaip matyti iš pateiktų klasifikacijų, autoriai vieningai sutaria, kad jausmaženklių funkcijos tekste neapsiriboja vien tik emocijų raiška, kuri dažniausiai akcentuojama apibrėžiant jausmaženklį terminą. Tačiau kai kuriais atvejais klasifikacijos persidengia tarpusavyje (pvz., humoro išraiška pasitelkiant jausmaženklus minima tiek Derks, tiek Kavanagho klasifikacijose), o kai kur trūksta tikslumo pačios klasifikacijos viduje. Pavyzdžiui, nėra iki galo aišku, kodėl Kavanagh skiria dvi skirtingas funkcijas: c) sušvelnina prašymus ir d) vartojami kaip viena iš pozityvaus mandagumo strategijų, nes galėtų atrodyti, kad funkcija c tėra vienas iš d funkcijos variantų; taip pat neaišku, kaip Yuso tyrime atpažinta riba tarp juokavimo ir ironijos skiriant dvi atskiras funkcijas: d) paneigia žodžiais perduotą informaciją juokaujant ir e) paneigia žodžiais perduotą informaciją ironizuojant. Taigi ne visos užsienio autorių pateikiamos

jausmaženklių funkcijų klasifikacijos atrodo tikslios, ne visuomet aiškus funkcijų skyrimo pagrindas. Taip pat nėra žinoma, ar šias klasifikacijas būtų galima pritaikyti ir lietuvių kalbai. Todėl atrodo prasminga atlikti jausmaženklių vartosenos analizę ir išsiaiškinti, kokias funkcijas jausmaženkliai atlieka lietuviškame tekste.

Tyrimo medžiaga ir metodika

Tyrimo medžiagą sudaro 450 įvairaus ilgio interneto komentarų, kuriuose vartojami jausmaženkliai. Komentarai surinkti iš interneto forumo *Draugas.lt*, jų tekstai rašyti 2010–2015 m. Komentarai rinkti iš diskusijų apie ligas, mitybą, kiną, religiją, dvasingumą, studijas, sportą, automobilius, kompiuterinius žaidimus, finansus. Stengtasi, kad kiekvienos temos komentarų žodžių skaičius būtų kiek įmanoma panašesnis (jis svyravo apytiksliai nuo 1300 iki 1600 žodžių). Komentarų tyrimui nuspręsta rinkti iš interneto forumo, o ne iš socialinių tinklų, pasisakymų po straipsniais ar asmeninių žinučių, nes: a) interneto forumuose komentarų autoriai bendrauja anonimiškai, čia kuriamas dialogas, taigi emocijų raiška ribojama mažiau nei, pavyzdžiui, viešuose socialinių tinklų puslapiuose ar komentuose po straipsniais, kur dialogas beveik nekuriamas; b) iš diskusijų skirtingomis temomis surinkti įvairių autorių komentarai gali padėti išsiaiškinti bendresnes, o ne individualias ar kuriai nors nedidelei žmonių grupei būdingas jausmaženklių vartosenos ypatybes.

Jausmaženklių funkcijoms analizuoti pasitelktas tekstynų lingvistikos metodas – iš komentarų sudarytas 15110 žodžių tekstynas. Interneto forumuose dažniausiai skiriasi įvairių jausmaženklių piktografinė raiška, todėl pasirinkta analizuoti komentarus iš vieno interneto forumo, taip siekiant išvengti netikslumų nedidelius jausmaženklių paveikslėlius pakeičiant rašmenų kombinacijomis¹. Iš viso tekстыne užfiksuoti 673 jausmaženkliai ir piktografiniai ženklai². Apie 30 proc. (198 jausmaženkliai) buvo sudaryti iš rašmenų, o apie 70 proc. (475 jausmaženkliai ir piktografiniai ženklai) – nedideli paveikslėliai, kai kurie iš jų animuoti. Šie duomenys patvirtina Yuso (2014, p.4) teiginį, kad, nors anksčiau dauguma veido išraišką vaizduojančių jausmaženklių būdavo sudaromi iš raidžių ir skyrybos ženklų, dabar juos dažniausiai pakeičia nedideli (animuoti) paveikslėliai. Dalis interneto forumo diskusijose rastų paveikslėlių galėjo būti vartotojų sudaryti iš rašmenų kombinacijų ir vėliau kompiuterinės programos automatiškai paversti į paveikslėlius, o kita dalis paveikslėlių rašant komentarus pasirinkti iš kompiuterinės programos lango, tačiau nustatyti, kurie paveikslėliai užrašyti kuriuo būdu, nebuvo įmanoma. Todėl šiame tyrime nebus analizuojama, ar jausmaženklių formatas gali turėti įtakos jų funkcijoms tekste.

Surinkus tekstyną paveikslėliai pakeisti iš rašmenų sudarytais jausmaženkliais arba kitokiais pakaitais simboliais (žr. 1 lentelę).

Vėliau, siekiant nustatyti vartosenos dėsningumus, naudojantis programa *AntConc* (versija 3.4.4.0) sudaryti ir analizuoti jausmaženklių konkordansai. Nuspręsta atskirai neanalizuoti animuotų ir neanimuotų jausmaženklių vartosenos, nes animuoti jausmaženkliai surinktuose komentuose pasitaikė tik sporadiškai. Todėl, pavyzdžiui, analizuojant besijuokiantį veidą žymintčio jausmaženklis **:D** vartoseną, į jo konkordansą įtraukti ir įvairiomis kryptimis judančios besijuokiančio veidelio animacijos (žr. 1 lentelę, nr. 12) pavartojimo atvejai.

1 Nedidelius jausmaženklių paveikslėlius pakeisti rašmenų kombinacijomis reikalauja tekstynų analizės programos *AntConc* specifiška.

2 Piktografiniais ženklais čia ir toliau vadinami nedideli paveikslėliai, kurie nėra mimiką vaizduojantys jausmaženkliai (pvz., 14 pav. pirmoje lentelėje). 9 ir 10 paveikslėliai pirmoje lentelėje galėtų būti iš dalies laikomi ir mimiką vaizduojančiais jausmaženkliais, ir piktografiniais ženklais, nes juose neapsiribojama vien tik mimika. Šiame tyrime jie laikyti jausmaženkliais, nes vaizduoja ir veido išraišką.

Mimiką
simbolizuo-
jančių
jausmaženklių
vartoseną ir
funkcijas

1 lentelė

Komentaruose užfiksuoti paveikslėliai ir jų pakaitos simboliai tekстыne

Nr.	Paveikslėlis	Paaiškinimas	Pakaitos simboliai tekстыne
1.			:)
2.			:D
3.			:P
4.		Merkiančio akį veidelio animacija.	;)
5.			:(
6.		Išsižiojančio ir išpučiančio akis (nustebusio) veidelio animacija.	:O
7.			:/
8.		Nuleistos akys (žiūri žemyn).	FACE1
9.			FACE2
10.			FACE3
11.		Vartančio akis veidelio animacija.	ANIM1
12.		Įvairiomis kryptimis judanti besijuokiančio veidelio animacija.	ANIM2
13.			>:(
14.			PIC1

Jausmaženklių vartosenos ir funkcijų analizė

Suskaičiavus visus tiriamojoje medžiagoje užfiksuotus jausmaženklus ir surikiavus juos pagal vartojimo atvejų dažnumą, nustatyta, kad dažniausiai analizuojamose interneto forumo *Draugas.lt* diskusijose vartojami teigiamas emocijas žymintys jausmaženkliai (žr. 2 lentelę). Dažniausi (46,1 ir 38,1 proc.) yra teigiami jausmaženkliai :) ir :D bei jų variantai, vaizduojantys besišypsantį ar besijuokiantį veidą. Teigiamais laikytini ;) ir :P jausmaženkliai vartojami gerokai rečiau (5,7 ir 3,4 proc.) nei minėti :) ir :D. Vis dėlto jie gerokai dažnesni už neigiamas emocijas reiškiančius :/ ir :((1,8 ir 1,3 proc.). Kitų jausmaženklių pasitaikė nedaug (visi kartu jie sudaro 3,3 proc.). Todėl nuspręsta analizuoti tik 6 dažniausių jausmaženklių vartoseną ir funkcijas: :), :D, ;), :P, :/ bei :(.

Kaip jau minėta, tiriamoji medžiaga apima 2010–2015 metus. 2015 metais jausmaženklis, vaizduojantis besijuokiantį veidą su džiaugsmo ašaromis (angl. *face with tears of joy*), Oksfordo žodyno buvo paskelbtas metų žodžiu. Įdomu tai, kad tiriamojoje medžiagoje toks jausmaženklis nebuvo pavartotas nei karto. To priežastys galėtų būti kelios: 1) šis jausmaženklis 2010–2015 metais Lietuvoje dar nebuvo populiarus; 2) kadangi jausmaženklių vartoseną gali priklausyti nuo interneto terpės, šis jausmaženklis galėjo būti vartojamas ne forume *Draugas.lt*, o kitur (pvz., socialiniuose tinkluose), todėl jo vartosenos pavyzdžių tiriamojoje medžiagoje ir nepasitaikė; 3) šis jausmaženklis nebuvo įtrauktas tarp jausmaženklių, kuriuos, rašant komentarą forume, galima pasirinkti iš kompiuterinės programos lango.

Renkant tekstyną diskusijose kai kuriomis temomis (pvz., ligos, finansai) tikėtasi rasti gerokai daugiau neigiamas emocijas reiškiančių jausmaženklių. Vis dėlto tokiose diskusijose neigiamos emocijos dažniau reiškiamos ne jausmaženkliais, o žodžiais (apie neigiamus dalykus rašoma daugžodžiaujant arba atvirksčiai – labai lakoniškai) ar kitokiomis priemonė-

Nr. pagal dažnumą	Jausmaženkliai žymima informacija	Jausmaženkliai variantai komentaruose	Iš viso vartosenos atvejų tekстыne	Visų tekstyno jausmaženkliai dalis (proc.)
1.	Šypsena	:), 😊, :-), :], :}, :>	310	46,1
2.	Juokas	:D, 🤪, 😂, :D, xD, XD	256	38,1
3.	Mirksnis	:), 😬	38	5,7
4.	Iškištas liežuvis	:P, 🙄	23	3,4
5.	Susirūpinimas	:/, 😞	12	1,8
6.	Liūdesys	:(, 😞	9	1,3
7.		-_-	6	0,9
8.		:O, 🤪	3	0,4
		🙄	3	0,4
		🤪	3	0,4
9.		:(	2	0,3
		:S	2	0,3
		>:(, 😞	2	0,3
10.		O_o	1	0,1
		😬	1	0,1
		😞	1	0,1

2 lentelė

Jausmaženkliai vartojimo atvejų dažnumas ir dažniausių jausmaženkliai reikšmės

mis, pavyzdžiui, daugtaškiais.

Siekiant nustatyti jausmaženkliai vartosenos dėsnumus ir apibrėžti funkcijas, buvo analizuojami konkordansai. Pastebėta, kad tiek teigiamas, tiek neigiamas emocijas reiškiantys jausmaženkliai rašomi tais atvejais, kai žodžiais taip pat įvardijama teigiama arba neigiama informacija ir (arba) jos vertinimas. Tiek teigiami, tiek neigiami jausmaženkliai taip pat gali būti vartojami juokaujant. Pasitaikė ir atvejų, kai remiantis žodine informacija konkordanse ne visada buvo galima pasakyti, kodėl po tam tikros frazės vartojamas vienas ar kitas jausmaženkliai, t. y. atrodytų, kad jausmaženkliai toje vietoje, kur jis parašytas, galėtų ir nebūti, tačiau jis visgi rašomas. Remiantis šiomis pastabomis, nuspręsta suskirstyti jausmaženkliai vartosenos atvejus ir išsiaiškinti, kurie analizuojamų jausmaženkliai dažnumą: a) teigiamame kontekste; b) neigiamame kontekste; c) juokaujant ar ironizuojant; d) kai vartosenos priežastis iš žodinės informacijos ne visai aiški. Pagal teigiamų arba neigiamų jausmaženkliai vartoseną teigiamame ar neigiamame kontekste jausmaženkliai galėtų patvirtinti (su-stiprinti) arba prieštarauti žodžiais pasakytai informacijai. Kadangi aiškias ribas tarp humoro ir ironijos ar sarkazmo nubrėžti sudėtinga, nes jos labai priklauso nuo konteksto bei individualios rašančiojo ir skaitančiojo patirties, šiame darbe tokiomis atvejais pavartoti jausmaženkliai priskiriami vienai grupei.

Visgi suskirstyti jausmaženkliai vartosenos atvejus į tokias grupes nebuvo paprasta – tai sun-

kino skirtingi jausmaženklių perduodamos informacijos intensyvumo raiškos būdai. Emocijos intensyvumui parodyti jausmaženklis, vaizduojanti burną, gali būti rašoma kelis kartus (pvz., :) žymėtų šypsena, o :))) – plačią šypsena) (Ryklienė, 2001, p.89) arba tas pats jausmaženklis gali būti keliskart pakartotas (pvz.⁴: *mano atsakymas: :P:P:P:P:P:P:P:P:P:P*). Taip pat gali būti rašoma kelių jausmaženklių kombinacija, jeigu norima perteikti ne vienu jausmaženkliais žymimą informaciją (pvz.: *Geriau ne 11 kart zaisk ta pati o atsisiusk Nauja Starcraft :D :P :) :D*). Jausmaženklių seka, kur tas pats jausmaženklis kartojamas kelis kartus, šiame tyrime laikyti atskirais jausmaženkliais, o kai kartojama tik burną žyminti dalis – vienu jausmaženkliais. Vienoje sekoje esančių tapačių arba skirtingų jausmaženklių vartojimo kontekstas priskirtas kuriai nors vienai iš minėtų keturių grupių.

Pastebėjus, kad, kaip teigė ir Žalkauskaitė (2012, p.118), jausmaženkliais dažnai baigiami sakiniai, tačiau sakinio pabaigos skyrybos ženklai šalia jų nerašomi, taip pat nuspręsta patikrinti, kaip dažnai jais baigiamos įvairaus ilgio frazės. Diskusijose nepaisyta rašybos ir skyrybos taisyklių, todėl dažnai buvo keblu nustatyti, ar komentarų autorių frazės galima laikyti sakiniais.

Suskirsčius kiekvieno iš analizuotų jausmaženklių vartosenos atvejus pagal kontekstą, nustatyta, kad mažiausiai varijavo (t. y. dominavo kuri nors viena grupė) neigiamų jausmaženklių :/, :(bei teigiamų jausmaženklių :P, :D vartoseną. Labiausiai varijavo teigiamų jausmaženklių :) ir ;) vartoseną (žr. 3 lentelę).

3 lentelė

Dažniausių jausmaženklių vartosenos tendencijos

Vartosenos kontekstas	Jausmaženklis		
	Atvejų skaičius	Procentinė išraiška ⁵	Vartosenos pavyzdys
:(			
Teigiamas	-	-	-
Neigiamas	8	89	<i>ant pedos. Ziauriai bijau skausmo. eisiu ju naikinti i odos dispanseriu (Kaune). labai bijau skausmo:((((((((((((((((</i>
Juokavimas/ ironija	1	11	<i>O mes mat kvaili ir nesuprantam nieko :(O diplominio darbo pirkimas nera lygiagretus ir diplomo pirkimui ?</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	-	-	-
Iš viso	9		
:/			
Teigiamas	-	-	-
Neigiamas	5	42	<i>oi su nemiga nejuokai :/ pastaruuju metu (apie 3 savaites) normaliai negaliu miegot.</i>
Juokavimas/ ironija	4	33	<i>"Man tai visi liaudiški metodai nepadedą," kaip netikėta :/</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	3	25	<i>nevisi kalėjime yra nusikaltėliai. bet kažkaip mano žodžius pavertė, kad sakiau jog būtina visi :/</i>
Iš viso	12		

3 Straipsnyje pateikiamų pavyzdžių iš forumo diskusijų originali kalba netaisyta.

4 Apskaičiuojant procentinę išraišką laikyta, kad 100 proc. sudaro visi vieno jausmaženklis vartosenos atvejai.

:P			
Teigiamas	-	-	-
Neigiamas	-	-	-
Juokavimas/ ironija	21	91	<i>Jezau, biški pakentėsi ir viskas. Grožis reikalauja aukų. :D moterims, juk neskauda :P:P</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	2	9	<i>Man kai tatuiruotę darė, darytojas stebėjosi kodėl nealpstu :P</i>
Iš viso	23		
:D			
Teigiamas	2	1	<i>Nepamenu kaip ten kas... :) bet pati esmė ta, kad viskas baigėsi laimingai:D</i>
Neigiamas	-	-	-
Juokavimas/ ironija	239	93	<i>Jeį nualpsi tai nebent iš baimės :D NESKAUDA TEN VISAI.</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	15	6	<i>Šiuo metu ir vėl Medal of honor allied assault, turbūt pirmosios dalys niekad neatsibos :D</i>
Iš viso	256		
;))			
Teigiamas	4	10,5	<i>ziauriai geras filmas, yra ir pasijuokt is ko, be to, veiksmas tokijuje vyksta, nu man lb patiko ;)</i>
Neigiamas	1	2,6	<i>Bet is esmes tie zaidimai greit nusibosta,nebeleidzia joku geru zaidimu, viena diena ir viskas, zaidima galima ant lentynos deti ;)</i>
Juokavimas/ ironija	13	34,2	<i>nenumirsit gal be to karantino, žiemos atostogos gi ne už kalnų;)</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	20	52,6	<i>neblogi Cardiplant, jie sirdies veikla gerina, greita nuovargi , dusuli, sirdies plakima mazinga;)</i>
Iš viso	38		
:))			
Teigiamas	51	16	<i>pagyvenus,⁴ neitiktinai pralinksminei :]] mano sieloj svente dabar :></i>
Neigiamas	52	17	<i>Būtų įdomu sužinoti, kodėl toks poelgis, kaip diplominių pirkimas, tapo norma mūsų visuomenėje...:)</i>
Juokavimas/ ironija	84	27	<i>Teisingai pastebejai, tai mergelei gripas ne i plaucius, bet i smegenine dave. :):)</i>
Vartosenos priežastis ne visai aiški	123	40	<i>Vienur pigiau, kitur brangiau. Galiausiai nusprendžiau, reikia eti į kliniką, kurią jau išbandžiusi.:)</i>
Iš viso	310		

Kaip matyti iš trečiosios lentelės, jausmaženkliai :/ ir :(dažniausiai (89 ir 42 proc.) vartojami neigiamos (ar neigiamai vertinamos) informacijos kontekste. Jausmaženklis :P (anot Ryklienės (2001, p.89), reiškiantis pašaipą, o, pasak Fullwoodo ir jo kolegų (2013, p.26), dažnai vartojamas flirtuojant), kaip ir jausmaženklis :D, turi gana apibrėžtą vartojimo kontekstą – tiek vienas, tiek kitas dažniausiai (91 ir 93 proc.) vartojami juokaujant ar ironizuojant. ;) ir :) taip pat dažnai (34,2 ir 27 proc.) vartojami juokaujant ar ironizuojant. Be to, jausmaženklį :) linkstama (17 proc.) vartoti teigiamos informacijos kontekste. Vadinasi, galima daryti išvadą, kad, kaip ir parodė užsienio tyrėjų darbai (plg. Yus, 2014, p.1, Amaghlobeli, 2012, p.252), šiame darbe analizuoti jausmaženkliai dažnai pasitelkiami tarsi norint pakartoti ar sustiprinti žodžiais jau pasakytą informaciją.

5 *Pagyvenus* – forumo diskusijos dalyvio, į kurį kreipiamasi, slapyvardis

Visų analizuotų jausmaženklių, išskyrus :(, konkordansuose pasitaikė atvejų, kai iš žodinės informacijos buvo sudėtinga nustatyti jausmaženklių vartosenos priežastis. Tokius atvejus geriausiai apibendrintų Yuso įvardinta jausmaženklių funkcija: jausmaženkliai tarsi nurodo rašančiojo požiūrį ar vertinimą, kurį norima perteikti žodžiais, tačiau be jausmaženklių adresatui ji būtų sudėtinga identifikuoti (Yus, 2014, p.15) arba, kitaip sakant, gali padėti skaitančiajam interpretuoti tai, kas parašyta (Waldner, 2009, p.35 cit. iš Yus, 2014, p.8). Kadangi jausmaženklių ;) ir :) vartosenoje užfiksuota daugiausiai tokių vartosenos atvejų, analizuojant konkordansus paaiškėjo, kad iš šios funkcijos minėtiems jausmaženkliai galima išskirti tarsi dar vieną siauresnę funkciją. Iš visų analizuotų jausmaženklių tik šie du buvo vartojami pasisveikinant (pvz.: *Sveiki;)* *Uždaviau tokį retorinį klausimą, nes ir pačią kankiną panašios problemas.*), dėkojant (pvz.: *Gal zinot kur galima butu Kaune issibalinti ir kokiomis kainomis? Aciu is karto :)*), užduodant pirmuosius diskusijos klausimus (pvz.: *Idomu butu suzinoti, koki kompiuterini zadima jus siuo metu zaidziate? :)*) ir pan. Taigi būtent šie du jausmaženkliai gali būti vartojami kartu su mandagumo frazėmis ar norint užmegzti ryšį (plg. Kavanagh, 2010, pp.75–76). Šias funkcijas atskirti ne visada įmanoma, nes kai kuriais atvejais viena frazė gali būti keleriopos paskirties (pvz., *Aciu is karto :)* gali būti ir padėka, mandagumo išraiška, ir paskatinimas atsakyti į klausimą). Nustatyta, kad visi kartu tokie atvejai sudarė 34 proc. jausmaženkliai ;) (13 atvejų iš 38) ir 16 proc. jausmaženkliai :) (50 atvejų iš 310) vartosenos pavyzdžių.

Nevienodas jausmaženklių vartosenos atvejų pasiskirstymas tarp minėtų grupių (žr. 4 lentelę) rodo, kad, nors egzistuoja funkcijos, kurias tekste gali atlikti visi analizuoti jausmažen-

4 lentelė

Dažniausių jausmaženklių vartojimo kontekstas ir procentinė išraiška⁷

Jausmaženklis	Vartosenos kontekstas			
	Teigiamas	Neigiamas	Juokavimas/ ironija	Vartosenos priežastis ne visai aiški
:(	-	1	0,1	-
:/	-	0,8	0,6	0,5
:P	-	-	3,2	0,3
:D	0,3	-	36,9	2,3
;)	0,6	0,1	2	3
:)	7,9	8	13	19
Iš viso	8,8	9,9	55,8	25,1

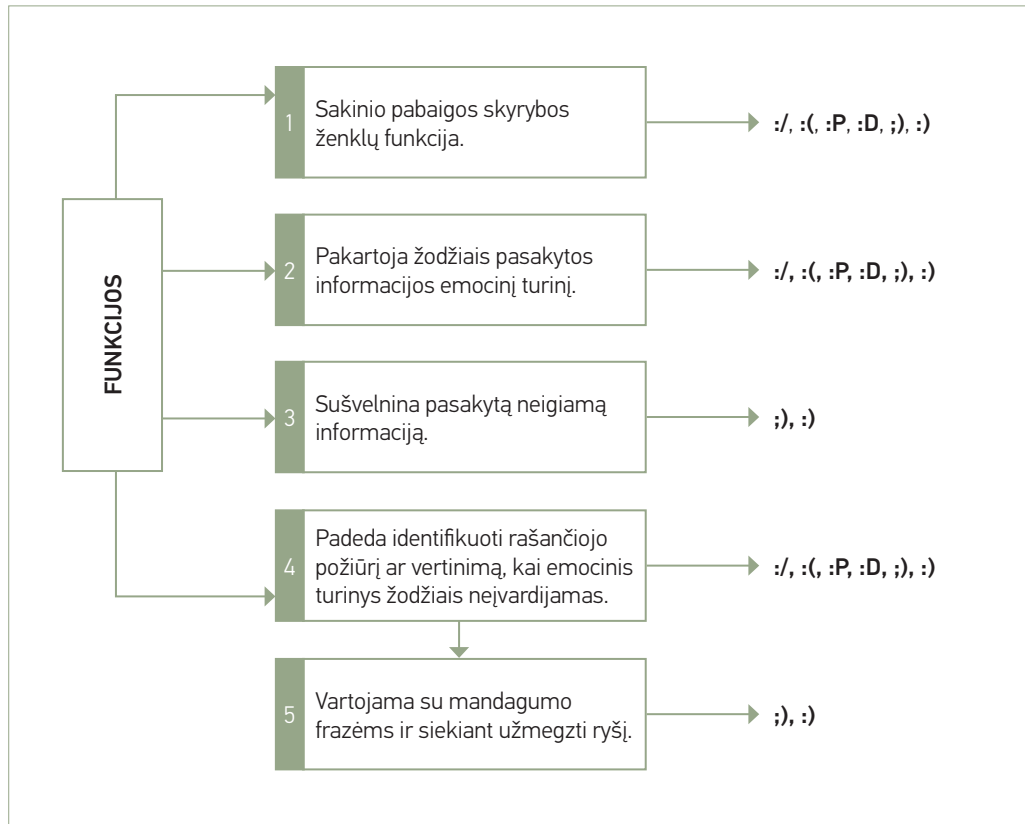
kliai, tačiau kai kurios funkcijos gali skirtis, nes jausmaženkliai reikšmė vartosenoje gali būti platesnė arba siauresnė.⁶

Iš analizuotų jausmaženklių platesnės reikšmės būtų galima laikyti dažniausiai vartotą teigiamą jausmaženklį :), kurį linkstama vartoti ne tik teigiamame kontekste (7,9 proc. iš visų jausmaženklių vartosenos pavyzdžių) ar juokaujant (13 proc. iš visų pavyzdžių), bet ir neigiamos (8 proc. iš visų pavyzdžių) informacijos kontekste. Tai galėtų rodyti dar vieną šio jausmaženkliai funkciją – sušvelninti neigiamą informaciją (Žalkauskaitė, 2012, p.148; Kavanagh, 2010, p.75, kur teigiama, kad jausmaženkliai vartojami kokiai nors informacijai sušvelninti, tačiau nepatikslinama, kurie jausmaženkliai šią funkciją atlieka).

⁶ Apskaičiuojant procentinę išraišką laikyta, kad 100 proc. sudaro 648 visų analizuojamų jausmaženklių vartosenos atvejai.

Taip pat nustatyta tendencija kiekvieną iš analizuotų jausmaženklių vartoti frazės pabaigoje, šalia nerašant sakinio pabaigą rodančių ženklų. Iš visų jausmaženkliai / vartosenos atvejų tokių buvo 75 proc., :(– 78 proc., :P – 91 proc., :D – 76 proc., ;) – 74 proc., :) – 79 proc. Tai leidžia manyti, jog, atlikdami kitas funkcijas, analizuoti jausmaženkliai kartu gali atlikti ir sakinio pabaigos skyrybos ženklų funkcijas. Ši išvada šiek tiek skirtusi nuo pateikiamų Žalcauskaitės ir Amaghlobeli darbuose – čia teigiama, kad jausmaženkliai dažnai atlieka ne sakinio pabaigos skyrybos ženklų, o skyrybos ženklų funkcijas apskritai (plg. Žalcauskaitė, 2012, p.118; Amaghlobeli, 2012, p.352).

Analizuotų jausmaženklių funkcijas tekste apibendrintai būtų galima pavaizduoti pirmame paveiksle pateikta schema (žr. 1 pav.).

1 pav

Dažniausių mimiką žyminčių jausmaženklių funkcijos

Kaip galima matyti iš pirmojo paveikslo, egzistuoja funkcijos, būdingos visiems šešiams arba daugumai analizuotų jausmaženklių. Tačiau, jeigu jausmaženkliai reikšmė vartosenoje platesnė, jis gali atlikti daugiau funkcijų nei siauresnės reikšmės jausmaženkliai.

Išanalizavus dažniausiai interneto forumo *Draugas.lt* komentaruose rastų jausmaženklių :,), :D, ;) , :P, :/ ir :(vartoseną, galima daryti tokias išvadas:

- 1 Jausmaženkliai dažniausiai pakartoja informaciją, kuri jau buvo įvardinta žodžiais, todėl galima teigti, jog viena iš jų funkcijų – sustiprinti arba pakartoti pasakytos informacijos emocinį turinį.
- 2 Visi jausmaženkliai, išskyrus :(, vartoti ir tada, kai iš žodinės informacijos buvo sudėtinga nustatyti jų vartosenos priežastis. Tokiais atvejais jausmaženkliai skaitančiajam nurodo

Išvados

rašančiojo požiūrį ar vertinimą, kurį be jausmaženklių adresatui būtų sudėtinga identifikuoti.

3 Jausmaženkliais ;) ir :) galima priskirti vieną siauresnę funkciją: jie dažnai vartojami kartu su mandagumo frazėmis ir padeda užmegzti ryšį su diskusijų dalyviais.

4 Dažniausiai vartotas teigiamas jausmaženklis :) yra platesnės reikšmės, nes jį linkstama vartoti ne tik teigiamos, bet ir neigiamos informacijos kontekste. Taigi jis atlieka dar vieną funkciją – sušvelnina neigiamą informaciją.

5 Visus analizuotus jausmaženklus būdinga vartoti įvairaus ilgio frazių pabaigoje, šalia nerašant jokių skyrybos ženklų. Vadinasi, jie gali atlikti ir sakinio pabaigos skyrybos ženklų funkcijas.

Jausmaženklių funkcijų tyrimą būtų galima tęsti analizuojant platesnės reikšmės jausmaženklių vartoseną – greičiausiai būtų galima nustatyti ir daugiau funkcijų negu aptarta šiame darbe. Nors jausmaženklių išvaizda skirtingose skaitmeninėse terpėse gali būti nevienoda, tikėtina, kad, pavyzdžiui, pozityvus jausmaženklis :) , kaip ir negatyvus :(, turėtų jiems būdingą vartosenos kontekstą ir funkcijas įvairiose skaitmeninėse terpėse.

Literatūra

- Amaghlobeli, N., 2012. Linguistic Features of Typographic Emoticons in SMS Discourse. *Theory and Practice in Language Studies*, 2, Finland: Academy Publisher, pp.348–354.
- Barasa, S. N., 2010. *Language, Mobile Phones and Internet: A Study of SMS Texting, Email, IM and SNS Chats in Computer Mediated Communication (CMC) in Kenya*. Daktaro disertacija. Leidenas: Leideno universitetas. Prieiga per internetą: <https://openaccess.leidenuniv.nl/bitstream/handle/1887/16136/Language%2c%20Mobile%20Phones%20and%20Internet%20Communication.pdf?sequence=1> [žiūrėta 2017-05-15].
- Crystal, D., 2004. *Language and the Internet*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Crystal, D., 2011. *Internet Linguistics: A Student Guide*. London and New York: Routledge.
- Derks, D., Fischer, A. H., Bos, A. E. R., 2007. The Role of Emotion in Computer-mediated Communication: A Review. *Computers in Human Behavior*. Prieiga per internetą: https://www.researchgate.net/publication/222428783_The_role_of_emotion_in_computer-mediated_communication_A_review [žiūrėta 2016-07-13].
- Dresner, E., Herring, S. C., 2010. Functions of the Non-verbal in CMC: Emoticons and Illocutionary Force. *Communication Theory*, 3, pp.249–268. <https://doi.org/10.1111/j.1468-2885.2010.01362.x>
- Fullwood, C., Orchard, L., Floyd, S., 2013. Emoticon Convergence in Internet Chat Rooms. *Social Semiotics* 23(5), pp.648–662. <https://doi.org/10.1080/10350330.2012.739000>
- Gettinger, J., Koeszegi, S. T., 2015: *More than Words: The Effect of Emoticons in Electronic Negotiations*. In: Kaminski, B., Kersten, G., Szapiro, T. (sud.). *Outlooks and Insights on Group Decision and Negotiation. Lecture Notes in Business Information Processing*. Springer, Springer International Publishing Switzerland, pp.289–305.
- Yus, F., 2014. *Not All Emoticons are Created Equal*. Prieiga per internetą: <http://www.researchgate.net/publication/261615359> [žiūrėta 2015-12-01].
- Kavanagh, B., 2010. A Cross-cultural Analysis of Japanese and English Non-verbal Online Communication: The Use of Emoticons in Weblogs. *Intercultural Communication Studies*, 3, pp.65–80.
- Lour, T., Wu, L., Lu, H. P., Tao, Y. H., 2010. The Effect of Emoticons in Simplex and Complex Task-oriented Communication: An Empirical Study of Instant Messaging. *Computers in Human Behavior*, 26, pp.889–895. <https://doi.org/10.1016/j.chb.2010.02.003>

12. Miliūnaitė, R., 2008. Pirmas žvilgsnis į tinklaraščių kalbą. *Kalbos kultūra*, 81, pp.1–22.
13. Rykliienė, A., 2001. *Elektroninis diskursas: kalbos ypatybės ir stilius*. Daktaro disertacija. Vilnius: Lietuvių kalbos institutas.
14. Settanni, M., Marengo, D., 2015. *Sharing Feelings Online: Studying Emotional Well-being via Automated Text Analysis of Facebook Posts*. Prieiga per internetą: <http://journal.frontiersin.org/article/10.3389/fpsyg.2015.01045/full> [žiūrėta 2016-07-13].
15. Žalkauskaitė, G., 2012. *Idiolekto požymiai elektroniniuose laiškuose*. Daktaro disertacija. Vilnius: Vilniaus universitetas.

Šaltiniai

1. *Bendrinės lietuvių kalbos žodynas*. Prieiga per internetą: <http://bkz.lki.lt> [žiūrėta 2016-07-13].
2. *Dabartinės lietuvių kalbos žodynas*. Prieiga per internetą: <http://lkiis.lki.lt/dabartinis> [žiūrėta 2016-07-13].
3. *Enciklopedinis kompiuterijos žodynas*. Prieiga per internetą: <http://ims.mii.lt/EK%C5%BD/index.html> [žiūrėta 2016-07-13].
4. *Lietuvių kalbos naujažodžių duomenynas*. Prieiga per internetą: <http://naujazodziai.lki.lt/> [žiūrėta 2015-11-07].
5. *Oksfordo internetinis žodynas*. Prieiga per internetą: <http://www.oxforddictionaries.com> [žiūrėta 2015-11-07].

Regina Sabonytė. Functions of the Most Frequent Emoticons in the Lithuanian Text

Emoticons are considered to be a useful way to express non-verbal information in electronic discourse. However, detailed analysis of the usage of emoticons has not been done by Lithuanian linguists so far. The aim of the research is to identify emoticons that are used in internet discussions most frequently and to determine their functions in a text. The research material consists of 450 comments from the internet forum *Draugas.lt*, all comments were written during the period of the year 2010–2015. Comments were taken from the discussions about diseases, nutrition, movies, religion, spirituality, studies, sports, cars, computer games, finances. The overall length of the texts of each topic is 1300–1600 words. The method of the research is corpus linguistics.

The analysis of comments revealed that there are six emoticons used in internet discussions most frequently: :) , :D , ;) , :P , :/ and :(. They can: a) strengthen or repeat emotional content of written information; b) reveal writer's attitude or evaluation of written information which could be difficult to identify without emoticons; c) function as markers at the end of sentence. Emoticons ;) and :) have wider meaning: they can also be used with phrases of politeness or help to connect with other participants of discussion as well as soften negative information.

Santrauka

Regina Sabonytė

Magistrantė (Taikomosios lietuvių kalbotyros), Vytauto Didžiojo universitetas.

Mokslinių tyrimų sritis

Paralingvistinių ir ekstralingvistinių kalbos reiškinių analizė.

Adresas

V. Putvinskio g. 23-204, LT-44243 Kaunas.

El. paštas:

reginasab@gmail.com

Apie autorę